NN 99/2018 (9.11.2018.), Zakon o provedbi Konvencije o građanskopravnim vidovima međunarodne otmice djece

HRVATSKI SABOR

1912

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O PROVEDBI KONVENCIJE O GRAĐANSKOPRAVNIM VIDOVIMA MEĐUNARODNE OTMICE DJECE

Proglašavam Zakon o provedbi Konvencije o građanskopravnim vidovima međunarodne otmice djece, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 31. listopada 2018.

Klasa: 011-01/18-01/123
Urbroj: 71-06-01/1-18-2
Zagreb, 5. studenoga 2018.

Predsjednica
Republike Hrvatske
Kolinda Grabar-Kitarović, v. r.

ZAKON

O PROVEDBI KONVENCIJE O GRAĐANSKOPRAVNIM VIDOVIMA MEĐUNARODNE OTMICE DJECE

OSNOVNE ODREDBE

Sadržaj Zakona

Članak 1.

(1) Ovim Zakonom uređuje se nadležnost i ovlasti tijela te postupak u vezi sa zahtjevima koji se podnose u Republici Hrvatskoj na temelju odredaba Konvencije o građanskopravnim vidovima međunarodne otmice djece, Haag, 1980. (u daljnjem tekstu: Konvencija).

(2) Pojmovi koji se koriste u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje odnose se jednako na muški i ženski rod.

Primjena drugih propisa

Članak 2.

(1) U postupcima iz članka 1. stavka 1. ovoga Zakona, osim odredaba Konvencije, primjenjuju se i odgovarajuće odredbe Konvencije o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju, ovrsi i suradnji u odnosu na roditeljsku odgovornost i o mjerama za zaštitu djece od 19. listopada 1996. (»Narodne novine – Međunarodni ugovori«, br. 5/09.), unutar njihova polja primjene.

(2) U smislu ovoga Zakona međunarodnom otmicom djece smatra se protupravno odvođenje i/ili zadržavanje djeteta:

a) ako predstavlja povredu prava na skrb o djetetu koje je osobi, ustanovi ili nekom drugom tijelu, zajednički ili pojedinačno, dodijeljeno na temelju prava države u kojoj je dijete imalo uobičajeno boravište neposredno prije odvođenja ili zadržavanja i

b) ako se u vrijeme odvođenja ili zadržavanja to pravo uistinu ostvarivalo zajednički ili pojedinačno, ili bi se bilo ostvarivalo da nije došlo do odvođenja ili zadržavanja.

(3) Pravo na skrb o djetetu iz stavka 2. točke a) ovoga članka može se posebice steći na temelju zakona ili na temelju sudske ili upravne odluke odnosno na temelju sporazuma koji prema pravu države u kojoj je dijete imalo uobičajeno boravište neposredno prije odvođenja ili zadržavanja ima pravni učinak.

(4) U provedbi ovoga Zakona mogu se izreći mjere osiguranja te pružiti i zahtijevati odgovarajuća jamstva radi sigurnog povratka djeteta te neometanog ostvarivanja kontakata s roditeljem ili drugom osobom kojoj to pravo pripada.

Cilj

Članak 3.

Cilj je ovoga Zakona osiguranje žurnog povratka protupravno odvedenog ili zadržanog djeteta te ostvarivanje kontakata djeteta s odvojenim roditeljem i s drugim osobama kojima to pravo pripada, vodeći računa o poticanju roditeljskog sporazumijevanja te zaštiti najboljeg interesa i dobrobiti djeteta.

Tijela i suradnja

Članak 4.

(1) Tijela nadležna za provedbu Konvencije u Republici Hrvatskoj su: Središnje tijelo, sud, ministarstvo nadležno za unutarnje poslove, centar za socijalnu skrb i druga tijela za čijom se pomoći ukaže potreba.

(2) Središnje tijelo određeno za ostvarivanje obveza utvrđenih ovim Zakonom i Konvencijom je ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi (u daljnjem tekstu: Središnje tijelo).

(3) U provedbi ovoga Zakona ostvaruje se pravna i stručna suradnja Središnjeg tijela, suda i drugih nadležnih tijela sa središnjim i drugim nadležnim tijelima drugih država ugovornica.

(4) U provedbi ovoga Zakona suradnja se ostvaruje i putem odgovarajuće međunarodne mreže sudaca.

(5) Suca za kontakt za suradnju s nadležnim tijelima drugih država u okviru Međunarodne haške mreže sudaca odlukom imenuje ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Stranke u postupku

Članak 5.

Stranke u postupku iz članka 1. ovoga Zakona su:

a) osoba, ustanova ili drugo tijelo koje podnosi zahtjev za povratak protupravno odvedenog ili zadržanog djeteta i/ili zahtjev za ostvarivanje kontakata s djetetom i

b) osoba protiv koje je podnesen zahtjev za povratak protupravno zadržanog ili odvedenog djeteta i/ili zahtjev za ostvarivanje kontakata s djetetom.

Zastupanje u postupku

Članak 6.

(1) Dijete pred sudom zastupa posebni skrbnik – djelatnik centra za posebno skrbništvo kojeg imenuje sud.

(2) Sud će imenovati djetetu posebnog skrbnika u sljedećim slučajevima:

a) ako je dijete protupravno odvela ili zadržala osoba koja nije zakonski zastupnik djeteta

b) ako ima razloga sumnjati da se dijete nalazi u okolnostima ili u uvjetima rizičnim za njegov život i zdravlje, a roditelj odnosno zastupnik djeteta ne može odmah doći po dijete

c) ako se utvrdi da se dijete izričito protivi boravku s osobom koja ga je protupravno odvela ili zadržala ili osobno traži zaštitu svojih prava ili

d) u drugim slučajevima kada procijeni da je to u interesu djeteta.

(3) Stranke mogu poduzimati radnje u postupku osobno ili preko opunomoćenika.

(4) Središnje tijelo ili sud može pozvati stranku koja ima opunomoćenika da se pred Središnjim tijelom odnosno sudom osobno izjasni o činjenicama koje treba utvrditi u postupku.

(5) Stranka koju zastupa opunomoćenik može uvijek doći pred Središnje tijelo odnosno sud i davati izjave pored svog opunomoćenika.

(6) Središnje tijelo ovlašteno je u ime podnositelja zahtjeva za povratak djeteta pokrenuti sudski postupak sukladno članku 13. ovoga Zakona.

Zaštita najboljeg interesa i dobrobiti djeteta

Članak 7.

(1) Tijela iz članka 4. ovoga Zakona osobito će paziti na zaštitu prava i dobrobiti protupravno odvedenog ili zadržanog djeteta.

(2) Dijete ima pravo na stručnu pomoć kako bi na prikladan način saznalo važne činjenice i okolnosti slučaja i izrazilo svoje mišljenje.

(3) Mišljenje djeteta uzima se u obzir u skladu s njegovom dobi i zrelosti.

Nadležnost Središnjeg tijela

Članak 8.

(1) Središnje tijelo zaprima i prosljeđuje odnosno otprema zahtjeve za povratak protupravno odvedenog ili zadržanog djeteta i zahtjeve za ostvarivanje prava na kontakte s osobama kojima to pravo pripada te obavlja ostale poslove propisane ovim Zakonom i Konvencijom.

(2) Središnje tijelo pruža informacije i pomoć podnositelju zahtjeva radi olakšanog pristupa sudu te pomaže u učinkovitom pristupu drugim nadležnim tijelima, a osobito pruža informacije o načinu podnošenja zahtjeva za povratak protupravno odvedenog ili zadržanog djeteta te zahtjeva za ostvarivanje prava na kontakte, u skladu s Konvencijom i odredbama ovoga Zakona.

(3) Središnje tijelo surađuje i unaprjeđuje suradnju sa središnjim tijelima drugih država ugovornica i nadležnim tijelima drugih država ugovornica kako bi se osigurao što brži povratak djeteta i postigli ostali ciljevi Konvencije.

(4) Središnje tijelo, neposredno ili uz posredovanje drugih tijela i osoba, poduzima sve odgovarajuće mjere, a posebno za:

a) otkrivanje mjesta gdje se nalazi dijete koje je protupravno odvedeno ili zadržano

b) sprečavanje daljnjih eventualnih opasnosti za dijete ili predrasuda u odnosu na jednu od zainteresiranih strana, poduzimanjem ili predlaganjem poduzimanja privremenih mjera

c) osiguranje dobrovoljnog vraćanja djeteta ili za postizanje sporazumnog rješenja

d) razmjenu, prema potrebi, informacija u vezi sa socijalnim okruženjem djeteta

e) pružanje općih informacija o važećem pravu u njihovoj državi u vezi s primjenom Konvencije

f) pokretanje ili olakšavanje pokretanja sudskog ili upravnog postupka radi osiguranja povratka djeteta i, ovisno o slučaju, poduzimanja mjera radi organiziranja ili osiguravanja učinkovitog ostvarivanja prava na kontakte

g) pružanje ili, ovisno o slučaju, olakšavanje dobivanja pravne pomoći i savjeta, uključujući i sudjelovanje branitelja i pravnih savjetnika

h) poduzimanje potrebnih i prikladnih upravnih mjera za osiguranje sigurnog povratka djeteta

i) osiguravanje uzajamne razmjene informacija o funkcioniranju Konvencije i, koliko je to moguće, otklanjanja svih prepreka do kojih može doći u njezinoj primjeni.

(5) Središnje tijelo poduzima i druge radnje iz svog djelokruga.

Postupanje po zahtjevu za povratak djeteta iz Republike Hrvatske

Članak 9.

(1) Zahtjev za povratak protupravno odvedenog ili zadržanog djeteta s potrebnom dokumentacijom podnosi se Središnjem tijelu u izvorniku s ovjerenim prijevodom na hrvatski jezik.

(2) Ako je zahtjev iz stavka 1. ovoga članka s potrebnom dokumentacijom dostavljen na nekom drugom jeziku, zatražit će se od središnjeg tijela države iz koje je zahtjev poslan dopuna zahtjeva s ovjerenim prijevodom na hrvatski jezik u razumnom roku.

(3) Ako u državi podnositeljici nema mogućnosti prijevoda na hrvatski jezik, Središnje tijelo će u dogovoru sa središnjim tijelom te države prihvatiti zahtjev s dokumentacijom u izvorniku ili u prijevodu na engleskom ili francuskom jeziku, u kojem će slučaju Središnje tijelo osigurati prijevod na hrvatski jezik.

(4) Kada zaprimi zahtjev iz stavka 1. ovoga članka, Središnje tijelo dostavit će povratnu obavijest o primitku zahtjeva koja sadržava podatke potrebne za žurnu razmjenu obavijesti za potrebe postupka.

(5) Središnje tijelo uputit će, u pravilu, putem nadležnog centra za socijalnu skrb obavijest osobi protiv koje je podnesen zahtjev za povratak protupravno zadržanog ili odvedenog djeteta o zaprimanju takvog zahtjeva te je pozvati da Središnjem tijelu bez odgode dostavi pisano očitovanje o mogućnosti dobrovoljnog povratka djeteta odnosno o ostvarivanju kontakata s djetetom.

(6) Ako utvrdi da zahtjevu nedostaje potrebna dokumentacija ili podaci, Središnje tijelo zatražit će dopunu zahtjeva prema odredbi članaka 3., 4., 5. te članka 8. Konvencije i naložiti podnositelju da u određenom roku dopuni svoj zahtjev.

(7) Središnje tijelo može odbiti daljnje postupanje po zahtjevu ako je očigledno da uvjeti iz Konvencije nisu ispunjeni.

(8) Obrazloženu obavijest o odbijanju daljnjeg postupanja po zahtjevu Središnje tijelo dostavit će podnositelju zahtjeva i/ili središnjem tijelu države iz koje je zahtjev poslan, ovisno o slučaju.

(9) U slučaju iz stavka 7. ovoga članka Središnje tijelo upoznat će podnositelja zahtjeva o mogućnosti neposrednog podnošenja zahtjeva nadležnom sudu te ga uputiti da u tom slučaju stajalište Središnjeg tijela nije obvezujuće za sud.

(10) Središnje tijelo redovito obavještava podnositelja zahtjeva o tijeku postupka.

(11) Po zahtjevu za povratak djeteta iz Republike Hrvatske Središnje tijelo postupa žurno.

Otkrivanje mjesta gdje se nalazi dijete i zaštita dobrobiti djeteta

Članak 10.

(1) Središnje tijelo zatražit će od nadležnog centra za socijalnu skrb i/ili ministarstva nadležnog za unutarnje poslove poduzimanje mjera i radnji za utvrđenje mjesta gdje se nalazi dijete.

(2) Ministarstvo nadležno za unutarnje poslove u roku od 48 sati od saznanja izvijestit će Središnje tijelo o utvrđenom mjestu gdje se nalazi dijete, kao i o pribavljenim podacima i obavijestima.

(3) Ako postoji neodgodiva potreba zaštite prava i dobrobiti djeteta, policijski službenici će odmah izvijestiti nadležni centar za socijalnu skrb radi poduzimanja odgovarajućih mjera odnosno nadležno državno odvjetništvo ako postoji sumnja na počinjenje kaznenog djela te će o poduzetim mjerama izvijestiti Središnje tijelo.

(4) U poduzimanju radnji policijski službenici postupat će u skladu s propisima kojima se uređuju poslovi i ovlasti policije.

Ustupanje predmeta

Članak 11.

(1) Kad Središnje tijelo prema obavijesti ministarstva nadležnog za unutarnje poslove ili centra za socijalnu skrb sazna da se dijete nalazi u nekoj drugoj državi ugovornici, bez odgode će izravno dostaviti zahtjev središnjem tijelu te države ugovornice i o tome obavijestiti središnje tijelo koje mu je poslalo zahtjev odnosno podnositelja zahtjeva.

(2) Ako Središnje tijelo prema obavijesti ministarstva nadležnog za unutarnje poslove ili centra za socijalnu skrb potvrdi da se ne može utvrditi mjesto gdje se dijete nalazi, o tome će bez odgode obavijestiti središnje tijelo države podnositelja zahtjeva odnosno podnositelja zahtjeva.

Obiteljska medijacija

Članak 12.

(1) Kad zaprimi zahtjev iz druge države ugovornice, Središnje tijelo ili sud obavijestit će stranke o mogućnosti mirnog rješenja spora u postupku obiteljske medijacije.

(2) Postupak obiteljske medijacije ne utječe na pokretanje postupka pred sudom.

(3) Obiteljska medijacija može se provoditi neovisno o sudskom postupku, prije pokretanja sudskog postupka, za vrijeme njegova trajanja ili nakon dovršetka sudskog postupka.

(4) Obiteljsku medijaciju provode obiteljski medijatori za prekogranične sporove upisani u registar obiteljskih medijatora koji vodi ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi.

(5) U obiteljskoj medijaciji može sudjelovati i dijete, a može se provoditi i bez nazočnosti djeteta.

(6) Kad se obiteljska medijacija provodi bez nazočnosti djeteta, dijete mora, sukladno svojoj dobi i zrelosti, od strane stručnjaka biti upoznato sa svim bitnim činjenicama i imati mogućnost izraziti svoje mišljenje.

(7) Obavijest da će se provoditi obiteljska medijacija obiteljski medijator dostavit će Središnjem tijelu i sudu.

(8) Po primitku obavijesti sud može zastati s postupkom sukladno zakonu kojim se uređuju obiteljskopravni odnosi.

(9) Sud može odrediti rok u kojem će se provesti postupak obiteljske medijacije.

(10) O postignutom sporazumu obiteljski medijator obavijestit će Središnje tijelo odnosno sud.

(11) Podnositelj zahtjeva dužan je sporazum iz stavka 10. ovoga članka dostaviti sudu osobno ili preko opunomoćenika, odmah, a najkasnije u roku od tri dana od dana postizanja sporazuma.

(12) Sud će utvrditi je li sporazum iz stavka 10. ovoga članka u skladu s najboljim interesom djeteta te je li protivan pravnom poretku Republike Hrvatske ili javnom interesu.